

اتحاد مربع: ناتوی آسیایی برای مهار چین در ایندو-پاسیفیک

قدرت الله بهبودی نژاد^{*۱}

سید رضا تقوی نژاد^۲

چکیده

سقوط هژمونی آمریکا، افزایش قدرت اقتصادی چین و هند در جهان، اهمیت منطقه ایندو-پاسیفیک را به شدت افزایش داده است و این منطقه را به مرکز ثقل سیاست و اقتصاد جهان تبدیل کرده است. چین به عنوان یک قدرت نوظهور تهدیدی برای هژمونی ایالات متحده و همچنین برای هند، ژاپن و استرالیا است. این پژوهش برای آگاهی از اهمیت رو به رشد ژئواستراتژیک و ژئوپلیتیک منطقه ایندو-پاسیفیک برای ایالات متحده و چگونگی تغییر آن به صورت پویا انجام شده است. همچنین نقش هند، قدرت رو به رشد چین و وضعیت آن در تغییرات ژئوپلیتیک منطقه ایندو پاسیفیک و واکنش ایالات متحده به اهمیت روزافزون چین را بررسی می کند. در دوران معاصر، جهان به تدریج توجه خود را از بورو آتلانتیک به منطقه ایندو-پاسیفیک متمرکز می سازد و به همین دلیل این منطقه با چالش ها، فرصت ها و تهدیدهای عظیمی از سوی کشورهای منطقه ای و فرا منطقه ای روبرو خواهد شد. این پژوهش با تحلیل و تبیین منابع دست اول در پی پاسخ به این پرسش است که چگونه قدرت در حال ظهور چین ژئوپلیتیک منطقه ایندو-پاسیفیک را تغییر می دهد و واکنش کشورهای اتحاد مربع به تغییر پویایی این منطقه چگونه خواهد بود.

واژگان کلیدی: هژمونی چین، ایندو-پاسیفیک، کواد، ایالات متحده، کمربند -راه، ایران

۱. دانش آموخته دکتری روابط بین الملل، دانشگاه جواهر لعل نهرو، دهلی نو، هندوستان (نویسنده مسئول)

* mohsenjnu@gmail.com

۲. دانشجوی دکتری روابط بین الملل، دانشگاه علامه طباطبایی

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۹/۲۰

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۳/۲۷

مقدمه

در ۱۵ سال گذشته، چین در قامت یک رقیب جدی برای کنار گذاشتن ایالات متحده به‌عنوان ابرقدرت برجسته جهانی ظاهر شده است. تولید ناخالص داخلی این کشور از نظر برابری قدرت خرید بین سال‌های ۲۰۰۵ تا ۲۰۱۹ سه برابر شده است و از ایالات متحده پیشی گرفته است. با اعتراف خود وزارت دفاع ایالات متحده، مدرن سازی دفاعی چین در ۲۰ سال گذشته، توانایی‌های نظامی این کشور را در موقعیتی بهتر از ایالات متحده در زمینه‌هایی مانند سیستم‌های یکپارچه دفاع هوایی و موشک‌های متعارف و بالستیک مستقر در زمین قرار داده است. چین همچنین سرمایه‌گذاری عظیمی در قابلیت‌های ضد دسترسی انجام داده است که به‌طور خاص باهدف ناکام گذاشتن تلاش‌های ایالات متحده برای دفاع از متحدان و شرکای خود در آسیا در صورت وقوع درگیری است. این کشور همچنین نوآوری زیادی در فناوری‌های نوظهور مانند سایبری و هوش مصنوعی به دست آورده که از ایالات متحده در این حوزه نیز در حال پیشی گرفتن است. این رقابت فقط از نظر توان اقتصادی و نظامی نیست. پکن همچنین به دنبال رقابت با ایالات متحده برای نفوذ دیپلماتیک، ژئوپلیتیک و استراتژیک در سطح جهانی، با سرمایه‌گذاری مبالغ هنگفت پول در کشورهای آسیایی و آفریقایی برای تأمین کالاهای عمومی مانند زیرساخت‌ها و ارتباطات است. با این حال، به دلیل عدم واکنش درخور توجه واشنگتن، این تکاپوی چین برای نفوذ به حالت تهاجمی تبدیل شده است. چین برای سال‌ها، با پیشبرد یک‌جانبه ادعاهای زمینی و دریایی خود از طریق تاکتیک‌های "برش سلامی"^۱ علیه همسایگانی مانند ژاپن، هند، فیلیپین، ویتنام و دیگر کشورها، با تحمیل شرایط از نظر اقتصادی آن‌ها را به اجبار در مسیر اهداف خود قرار می‌دهد، از جمله این اقدامات می‌توان به وادار کردن آن‌ها به مبادله بدهی در برابر سهام سریلانکا یا از طریق تعرفه‌های ضد دامپینگ مانند استرالیا، اهداف خود را به پیش می‌برد. چین همچنین با امتناع از پایبندی به قوانین بین‌المللی مانند کنوانسیون‌های سازمان ملل متحد در مورد

1. Salami Slicing

۲. برای توصیف درگیر شدن در یکسری از فعالیت‌های کوچک و غیرقانونی اشاره دارد که وقتی روی هم جمع می‌شوند، تاثیر بزرگی خواهند داشت.

حقوق دریاها، نظم بین‌المللی لیبرال تحت رهبری ایالات متحده را بدون واکنش جدی از سوی واشنگتن زیر پا گذاشته است؛ اخیراً واشنگتن شروع به بیان یک پاسخ جامع در حوزه‌های اقتصادی، نظامی، دیپلماتیک و استراتژیک از طریق استراتژی ایندو-پاسیفیک (هند-آرام) کرده است. اهداف این استراتژی اطمینان از این است که منطقه هند-آرام به‌عنوان یک منطقه استراتژیک است که برای ناوبری، پروازهای هوایی و تجارت برای همه کشورها آزاد و باز است و نیز به حقوق بین‌الملل پایبند است و تحت سلطه یک «قدرت تجدیدنظرطلب» همچون چین نیست و در این راستا برای دفاع از نظم جهانی به رهبری ایالات متحده، این کشور به دنبال توسعه و تقویت ائتلاف با کشورهای دموکراتیک همفکر خود مانند کشورهای چهارجانبه یا کواد^۱ با همراهی ژاپن، هند و استرالیا هست. همچنین واکنش به شیوع ویروس کرونا که از ووهان چین آغاز شد، سبب شده که ایالات متحده چارچوب جدیدی را با همکاری سایر اعضا برای منطقه ایندو-پاسیفیک آغاز کند. این مقاله به این مسئله می‌پردازد که چه عواملی باعث ایجاد ائتلاف کواد شده است و چگونه قدرت در حال ظهور چین ژئوپلیتیک منطقه ایندو-پاسیفیک را تغییر می‌دهد و واکنش کشورهای کواد به تغییر پویایی این منطقه چگونه خواهد بود؟ در پاسخ به سؤال فوق این استدلال مطرح می‌شود که به دلیل ظهور چین به‌عنوان یک قدرت بزرگ اقتصادی و نظامی در منطقه، نه‌تنها قدرت اقتصادی اعضای کواد، بلکه موقعیت هژمونیک آمریکا در این منطقه نیز به‌شدت مورد تهدید قرار گرفته است. این پژوهش علل رفتن این چهار کشور به سوی اتحاد چهارجانبه یا کواد و همچنین واکنش اعضای این پیمان را به تغییر پویایی ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک منطقه ایندو-پاسیفیک مورد بررسی قرار می‌دهد.

۱. پیشینه پژوهش

پیرامون رشد و ظهور چین و نوع مواجهه ایالات متحده با آن آثاری به زبان فارسی و انگلیسی به رشته تحریر درآمده است از جمله، دیوید شمباو (۲۰۱۸) در مقاله‌ای با عنوان «رقابت ایالات متحده و چین در جنوب شرقی آسیا: تغییر قدرت یا همزیستی رقابت‌آمیز»

1. Quadrilateral Alliance

به رقابت آمریکا و چین در آسیای جنوب شرقی پرداخته است. به نظر نویسنده مزیت بکن در این حوزه عمدتاً اقتصادی و دیپلماتیک بوده در حالی که واشینگتن دارای مزایای چندوجهی است (Shembav, 2018). جمشیدی و یزدان‌شناس (۱۳۹۹) در مقاله «نظریه چرخه قدرت و تحولات قدرت ایالات متحده؛ بستری برای تحلیل رفتار سیاست خارجی» اذعان دارند که در شاخص تولید ناخالص داخلی، قدرت نسبی آمریکا روندی نزولی را طی کرده که ناشی از سرعت رشد رقبایی نظیر چین است. سازمند و دیگران (۱۳۹۸) در مقاله «متغیرهای منطقه‌ای اثرگذار بر تحولات امنیتی ژاپن: ۱۹۴۵-۲۰۱۹» بر آن هستند که: احساس عدم امنیت وجودی در سال‌های اخیر باعث ایجاد پویایی‌های استراتژیک در راهبردهای کلان این کشور شده است و ژاپن را به سمت افزایش توانمندی‌های نظامی و تغییر در سیاست خارجی منفعلانه خود حرکت داده است. این احساس عدم امنیت ناشی از دگرگونی در محیط امنیتی شرق آسیا بوده که باعث تغییر در تفکر تصمیم‌گیران امنیتی ژاپن شده و این کشور را در مسیر پاسخ‌گویی به این تهدیدها و چالش‌ها قرار داده است. محمدی و ضرغامی (۱۳۹۸) در مقاله‌ای تحت عنوان «واکاوی دلایل تمرکز آمریکا به سمت آسیا - پاسیفیک» افزایش قدرت نظامی و اقتصادی چین، تضمین دسترسی آزاد به منافع مشترک، تأمین امنیت خطوط تجاری دریایی، مقابله با توسعه موشک‌های دوربرد کره شمالی را از مهم‌ترین دلایل تغییر راهبرد ایالات متحده به سمت حوزه آسیا - پاسیفیک می‌دانند. موسوی و منفرد (۱۳۹۸) در مقاله‌ای تحت عنوان «نئوجکسونیسم؛ الگوی سیاست خارجی آمریکا در دوران دونالد ترامپ» بر این نظرند که در شرایط کنونی، تحلیل سیاست خارجی ایالات متحده آمریکا در قیاس با گذشته، با یکسری پیچیدگی‌ها و عدم قطعیت‌هایی بیشتری همراه است، که همین امر تحلیل رفتارهای خارجی این کشور را با پیچیدگی بیشتری همراه ساخته است. آنچه کاملاً روشن است، در پژوهش‌های پیشین هیچ‌کدام از منابع به واکنش مشخص کشورهای رقیب چین در قالب اتحاد کواد، نپرداخته‌اند؛ بنابراین این موضوع برای اولین بار در این پژوهش مورد بررسی قرار می‌گیرد. لازم به ذکر است که اگرچه کواد چندین زمینه همکاری، از جمله ضد تروریسم، امنیت سایبری، همکاری و توسعه و امور مالی، دارد، اما این پژوهش فقط بر روی عامل چین تمرکز دارد.

۲. چهارچوب نظری

برای تحلیل رفتارهای چین و ایالات متحده در منطقه ایندو-پاسیفیک، از نظریه ثبات هژمونیک در چارچوب گسترده‌تر واقع‌گرایی استفاده شده است. تئوری ثبات هژمونیک پیشنهاد می‌کند که اگر یک دولت مسلط وجود داشته باشد که ثبات را در سیستم تضمین کند، صلح در نظام بین‌الملل برقرار می‌شود. نظام سیاسی بین‌المللی آنارشیک است و هیچ قدرت برتری وجود ندارد که بتواند دیگر کشورها را از تجاوز باز دارد. در این راستا، هر کشوری برای بقای خود نیاز به افزایش قدرت خود دارد. توزیع قدرت باعث ایجاد دو راهی در بین دولت‌های موجود در سیستم آنارشیک می‌شود. این پژوهش بر چهار عنصر نظریه ثبات هژمونیک تمرکز دارد:

۱. یک نظام سیاسی قدرتمند و باثبات جزء ضروری هژمونی است (Mearsheimer, 2001). چین دارای سیستم تک‌حزبی سوسیالیستی و از نظر سیاسی باثبات است. این سیستم پایدار و مولد، چین را به کشوری قدرتمند در منطقه تبدیل کرده است.

۲. قدرت نظامی دومین مؤلفه مهم هژمونی است. چین در حال تبدیل شدن به یک قدرت نظامی در حال ظهور و به سرعت در حال رشد است. کار در اتحادها یکی از ویژگی‌های مهم یک هژمون است (Cox, 1997).

۳. یک اقتصاد قدرتمند نقش حیاتی در ایجاد هژمونی ایفا می‌کند (Mearsheimer, 2001). چین دومین اقتصاد بزرگ پس از ایالات متحده است. کشورهای منطقه به شدت به نفوذ و همکاری اقتصادی چین وابسته هستند.

۴. اراده" برای رهبری جهان و پذیرش آن از سوی کشورهای دیگر، چهارمین عنصر ضروری برای هژمون است (Cox, 1997). پس از جنگ جهانی اول، امپراتوری بریتانیا توانست نقش هژمون را ایفا کند، اما بعدها، به دلیل اقتصاد و ارتش ضعیف، نتوانست جهان را رهبری کند و پس از جنگ جهانی دوم جای خود را به آمریکا داد. هژمونی مخفی نمی‌ماند. اکثر دولت‌ها باید قدرت هژمون را بپذیرند. فقدان هژمون منجر به جنگ جهانی دوم شد.

یک هژمون قهری معمولاً در چارچوب تهاجمی عمل می‌کند. مهم‌ترین چیز برای یک هژمون تضمین نظم در جهان است. ساختار آنارشیک جهان دارای سه ویژگی

تعریف شده است. یکی از آن‌ها این است که هیچ مقام عالی که بتواند سایر کشورها را در برابر متجاوزان محافظت کند، وجود ندارد. دوم، این است که میل به قدرت‌طلبی به هر کشوری کمک می‌کند تا برخی از قابلیت‌های نظامی را داشته باشد که عمدتاً ماهیت تهاجمی دارند. سوم غیرقابل پیش‌بینی بودن یک دولت نسبت به سایر دولت‌ها است. یک دولت هرگز نمی‌تواند در مورد نیات دولت‌های دیگر مطمئن باشد. این ترس را هرگز نمی‌تواند از بین ببرد. به این ترتیب، هر دولتی برای بقای خود بخشی از مسابقه تسلیحاتی علیه دولت قدرتمند همسایه می‌شود. این وضعیت معضل امنیتی را به وجود می‌آورد. قدرت‌های بزرگ دلیلی برای مبارزه با یکدیگر ندارند اما عدم اطمینان آن‌ها در مورد بقا آن‌ها را مجبور می‌کند به دنبال قدرت باشند (Mearsheimer, 2001).

چین یک قدرت رو به رشد و هژمون منطقه‌ای است. این کشور همه توانایی‌های لازم برای تبدیل شدن به عنوان یک هژمون جهانی را دارد. ایالات متحده هژمون مستقر جهانی و چین یک هژمون نوظهور است. ایالات متحده هژمونی خود را در منطقه آسیا تثبیت کرده است و به‌سختی فرصتی را به چین در سیاست منطقه می‌دهد. ایالات متحده دو سیاست متفاوت با هدف یکسان را برای مهار چین در ایندو-پاسیفیک آغاز کرده است. چرخش به سمت آسیا که در دولت اوباما مطرح و پیگیری شد و توسط دولت‌های بعدی دنبال شد و اکنون سیاست ایندو-پاسیفیک آن کشور در قالب اتحاد کواد، هدفی جز مهار چین برای تضمین هژمونی ایالات متحده در جهان ندارد. تهدیدات خارجی ناشی از تبدیل شدن چین به یک هژمون باعث شده هند و ژاپن رقبای منطقه‌ای و تاریخی این کشور (و سایر بازیگران منطقه‌ای) نگران قدرت چین باشند و بخواهند منافع خود را در نزدیکی بیشتر به آمریکا در قالب استراتژی ایندو-پاسیفیک (کواد) پیگیری کنند.

۳. ایندو-پاسیفیک

از آنجا که قدرت آمریکا برای حفظ هژمونی خود در منطقه ایندو-پاسیفیک با چالش‌هایی مواجه گردیده، مرکز ثقل جهان به‌صورت پویا از حوزه یورو-آتلانتیک به منطقه ایندو-پاسیفیک در حال انتقال است. اهمیت روزافزون این منطقه به دنبال

گسترش نفوذ چین در اقتصاد جهانی به دلیل پیشبرد سیاست کمربند-راه است که منطقه آسیا را به آفریقا، اروپا و آسیای مرکزی و نیز شرق را به غرب متصل می‌کند، که این امر منجر به افزایش تجارت، اقتصاد و قدرت در منطقه ایندو-پاسیفیک گردیده است. چگونگی اتخاذ مدیریت بهتر و برخورد قاطع با خطرات ناشی از افزایش نفوذ روزافزون پکن سبب شد که نظرها به سمت کواد جلب شود. مفهوم استراتژی «هند و اقیانوس آرام»^۱ (ایندو-پاسیفیک) که جایگزین «آسیا و اقیانوس آرام» (آسیا پاسیفیک) سستی شد، مقدمه ایجاد کواد است. سند دفاعی استرالیا، تغییرات ژئوپلیتیکی در ایندو پاسیفیک را به‌عنوان عامل اصلی امنیت استرالیا مشخص کرده است، ایالات متحده نیز نام فرماندهی خود را از اقیانوس آرام به فرماندهی هند و اقیانوس آرام تغییر داد (Copp, 2018). ژاپن عضو دیگر این گروه، چالش‌ها و فرصت‌ها را در اقیانوس هند-آرام شناسایی کرد. هند نیز اختصاصی ایندو-پاسیفیک خود را در وزارت خارجه‌اش راه‌اندازی نمود (Ministry of Foreign Affairs Japan, 2019).

استراتژی امنیت ملی امریکا، ایندو پاسیفیک را منطقه‌ای تعریف می‌کند که از ساحل غربی هند تا سواحل غربی ایالات متحده کشیده شده است. منطقه ایندو پاسیفیک پراکنده‌ترین منطقه روی زمین باشد که مشتمل بر ۳۶ کشور قاره‌ای، شبه‌جزیره‌ای و مجمع‌الجزایری از جمله چند ده هزار جزیره مسکونی است و اکثر پهنه اقیانوس‌های آرام و هند و نیز دریاهای داخلی آسیا را پوشش می‌دهد. این منطقه با بیش از ۳ میلیارد نفر جمعیت، بیش از نیمی از جمعیت جهان از جمله دو مورد از پرجمعیت‌ترین کشورهای جهان یعنی هند و چین را در خود جای می‌دهد. این منطقه بر مبنای ویژگی‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی آن، محل تلاقی سیاست‌های قدرت‌های بزرگی همچون چین و امریکا است. منطقه مذکور محل تمرکز سرمایه و فناوری است و پویاترین اقتصادهای دنیا با برخورداری از بالاترین میانگین رشد جهان در آن متمرکز هستند. توانمندی اقتصادی برتر ژاپن، روند رو به رشد اقتصادی چین، تجربیات قابل توجه کشورهای تازه صنعتی شده و حرکت رو به رشد اقتصادی «آ.سه. آن»^۲، مهم‌ترین کانون‌های تحولات

1. Indo-Pacific
2. ASEAN

اقتصادی در این منطقه به شمار می‌رود. بیش از ۴۰ درصد خروجی اقتصاد جهانی شامل اقتصادهای پیشرو چین، ژاپن و کره جنوبی نیز مربوط به این منطقه است. در این منطقه به بیش از ۳۰۰ زبان صحبت می‌شود. بزرگ‌ترین دموکراسی جهان (هند) و بزرگ‌ترین کشورهای اسلامی (اندونزی، پاکستان و هند) هم در این منطقه واقع‌اند. همچنین بعضی از بزرگ‌ترین و پیشرفته‌ترین ارتش‌های جهان شامل چین، کره شمالی، کره جنوبی، هند و ژاپن به این منطقه تعلق دارد و ۷۰ درصد تجارت جهانی از طریق آبراه‌های راهبردی آن نظیر تنگه‌های مالاگا و سوندا صورت می‌گیرد و سالانه ۷۵۰۰۰ کشتی از طریق این منطقه آسیا را به خاورمیانه و اروپا وصل می‌کنند. این مسائل نشان از اهمیت بالای این منطقه دارد.

۴. زمینه‌ها و عوامل مؤثر در شکل‌گیری کواد

کشورهای گروه کواد صریحاً یا به‌طور محرمانه اذعان کرده‌اند که صعود چین تهدیدی استراتژیک برای نظم کنونی جهان است (Pompeo, 2020). از یک‌سو اقدامات چین مانند، ساختن جزایر مصنوعی، اعزام گارد ساحلی، شبه‌نظامیان دریایی و کشتی‌های پیمایشی به آبراه‌های مورد مناقشه برای اعمال کنترل بر مسیرهای حیاتی تجارت در منطقه، (Parameswaran, 2020) و از سوی دیگر، این کشور از طریق اجبار اقتصادی، اعمال نفوذ و معاملات مبهم به دنبال منافع استراتژیکی است که کشورهای کوچک‌تر را در دام بدهی گرفتار می‌کند و حاکمیت آن‌ها را از بین می‌برد (Blumenthal, 2020) که موجب نگرانی شدید کشورهای عضو کواد شده است؛ بنابراین جای تعجب نیست که کشورهای کواد بر «تعهد مشترک» خود به «سیستم مبتنی بر نظم کنونی» در ایندو پاسیفیک و لزوم حفظ آزادی ناوبری، ارزش‌های دموکراتیک، ثبات و گشودگی در منطقه برای مقابله با نفوذ چین تأکید می‌کنند.

۴-۱. استرالیا

در سال‌های منتهی به احیای کواد در سال ۲۰۱۷، سیاست‌گذاران استرالیا، صحبت در مورد جستجوی یک استراتژی جدید مبتنی بر ارزش‌ها را با شرکای طبیعی خود در این گروه آغاز نمودند. دلیل تمایل استرالیا به گفتگوهای کواد موضوع روابط اقتصادی این کشور با چین است. در سال ۲۰۰۷، چین با حدود ۱۵ درصد دومین مقصد بزرگ صادرات استرالیا بود (Uren, 2007) ولی در سال ۲۰۱۷، به مهم‌ترین مقصد صادراتی استرالیا تبدیل شد و حجم صادرات استرالیا به چین به ۳۵ درصد در سال ۲۰۱۹ رسید که عمدتاً شامل صادرات سنگ آهن و زغال سنگ بود. این روند تا سال ۲۰۲۰ ادامه داشته و استرالیا را به سمت وابستگی اقتصادی خطرناک به چین سوق داده است. اگرچه چین نیز برای تأمین منابع انرژی و مواد خام مورد نیاز صنایع و زیرساخت‌های خود به استرالیا وابسته است، با این حال، انتظار می‌رود با افزایش رشد چین در توسعه زیرساخت‌ها و تأمین نیازهای خود، واردات کالاهای مصرفی، داروها، محصولات کشاورزی، شیر خشک و شراب را از استرالیا کاهش دهد؛ این اقدام چین سبب می‌شود که کانبرا اهرم صادرات مواد اولیه خود به پکن را از دست دهد. همچنین، واردات استرالیا از چین با سرعت بیشتری نسبت به سایر کشورها افزایش یافته است و اقتصاد استرالیا را با اقتصاد چین بیشتر وابسته کرده است که سبب نگرانی مقامات این کشور شده است (Earl, 2020).

مورد دیگر که سبب نگرانی مقامات استرالیا شده است این است که دانشگاه‌های استرالیا به میزان قابل توجهی به شهریه‌های دریافتی از دانشجویان خارجی متکی هستند؛ که در این میان دانشجویان چینی رتبه اول دانشجویان خارجی را در این کشور دارا می‌باشند. به گفته کارشناسان استرالیایی دانشگاه‌های استرالیا در واقع در قبال دریافت این ارزهای ضروری، آزادی علمی در دانشگاه‌ها را به خطر می‌اندازند (Babones, 2019)، زیرا قدرت چینی، با سو استفاده از آزادی‌های دموکراتیک در کشورهای دیگر و با استفاده از غفلت و یا اعتماد آن کشورها شروع به جاسوسی از مراکز علمی و دانشگاهی در این کشورها با استفاده از دانشجویان خود می‌کند که این مسئله در سال‌های اخیر موجب نگرانی بی‌سابقه مردم، مقامات سیاسی و نخبگان استرالیا شده است و این کشور

را مجبور کرده است تا علیه تهدید «بی‌سابقه» حاکمیت خود از مداخلات خارجی قانون وضع کند (Hamilton, 2018). مقامات استرالیا همچنین اعلام کرده‌اند که چین با ایجاد روابط مالی سودآور با برخی سناتورهای و نامزدهایی که به دنبال پیروزی در انتخابات هستند، در مجلس استرالیا «عوامل» خود را روی کار آورده است. چین همچنین حملات سایبری را به شبکه‌های پارلمان استرالیا و سه حزب اصلی سیاسی این کشور دقیقاً قبل از انتخابات پارلمانی ۲۰۱۹ داشته است (Packham, 2019). چین همچنین یک مشکل جدید دیگر هم برای استرالیا ایجاد کرده است، اینکه انسجام اجتماعی در استرالیا را با تهدید مواجه ساخته است. نگرانی در مورد عملیات نفوذ چین که گفته می‌شود از طریق دانشجویان چینی، سازمان‌های چینی- استرالیایی و سیاستمداران استرالیایی چینی تبار انجام شده است، یک تأثیر منفی بر روی جامعه استرالیا داشته است و منجر به بحث‌های عمومی پرشور در مورد «هشدار خطر زرد»^۱ شده است (Qian, 2019). چین اخیراً نیز در پاسخ به درخواست استرالیا برای تحقیق بین‌المللی مستقل در مورد منشأ کووید نوزده، واردات گوشت گاو از استرالیا را ممنوع و تعرفه‌های جدیدی را بر آن اعمال کرد (Jyotsna, 2020).

در سند دفاعی منتشر شده دولت استرالیا در سال ۲۰۱۶، با تعریف «بلند پروازانه ترین برنامه» برای بازسازی نیروی دریایی سلطنتی استرالیا از زمان جنگ جهانی دوم، اختصاص بودجه‌ای معادل ۴۸.۷۵ میلیارد دلار برای رفع کاستی‌ها و نوسازی این نیرو و نیز شناسایی و تعریف نقش جدیدی برای این نیرو در حفاظت از نظم دریایی در منطقه آبی گسترده‌تر، ذکر گردیده است (Department of Defence Australia, 2016: 68-). در همین سند، به رفتار قهرآمیز چین در منطقه دریایی شرق آسیا، اشاره شده که نشان می‌دهد کابرا نه تنها تهدید پکن را تشخیص داده است، بلکه از ظهور چین به عنوان یک قدرت مسئولیت‌پذیر نیز قطع امید کرده است.

در حال حاضر استرالیا دفاع از دریای آسیای جنوب شرقی و اقیانوس آرام جنوبی را به عنوان یک هدف استراتژیک حیاتی می‌داند. سیاست «غریزه انکار استراتژیک»^۲ استرالیا

---

1. yellow peril alarmism
2. strategic denial instinct

برای جلوگیری و دور نگه داشتن قدرت‌های دیگر از جزایر اقیانوس آرام، با تقویت تعامل این کشور با کشورهای اقیانوس آرام جنوبی برای ایجاد ادغام اقتصادی و امنیتی منطقه، مورد توجه قرار گرفته است. این انگیزه برای ایجاد سیاست خارجی تازه در اقیانوس آرام جنوبی ناشی از نگرانی در مورد احتمال توسعه و دستیابی پکن به بنادر، تأسیسات زیرساختی و پایگاه‌های منطقه، از جمله در «فیجی»، «وانواتو» و جزیره مانوس در پاپوآ گینه نو می‌باشد (Shorten, 2018).

در حال حاضر از دید استرالیا کواد به عنوان جایگاه اصلی برای تبادل نظر در مورد چالش‌های منطقه دیده می‌شود. این نگرانی‌های استرالیا، وقتی در کنار ارزیابی سه کشور دیگر عضو کواد در مورد نقش چین در منطقه در کنار هم قرار می‌گیرد خود را به واضح‌تر نشان می‌دهد. استرالیا به دنبال همکاری با هم‌پیمانان خود در کواد در زمینه‌های اقتصادی، دیپلماتیک و امنیتی در خارج از مرزهای خود، به دنبال مقابله با چینی است که سیاست خود را در آنجا با استفاده از «دیپلماسی تله بدهی»^۱، پیش می‌برد (Davis, 2019)؛ بنابراین اختلافات استرالیا با چین در موضوعات تجاری، امنیتی و جاسوسی باعث شده است که این کشور به آمریکا و متحدانش در کواد نزدیک‌تر شود. تعریف «ایندو پاسیفیک آزاد و باز» در مشارکت تقویت شده استرالیا با ایالات متحده و ژاپن جایگاه خود را پیدا کرده است و گرمی روابط روبه رشد استرالیا با هند سبب شد کواد نیروی مضاعفی بگیرد (Worthington, 2020)؛ زیرا هند به عنوان یک شریک طبیعی و سرزمین ارزش‌های مشترک و نهادهای با دوام دیده شود. راه حل استرالیا در مقابل اجتناب از وابستگی به چین، هند است. استرالیا از رهبری هند در اقیانوس هند استقبال کرده و به دنبال جایگزینی هند به جای چین به عنوان مقصدی برای صادرات و منبع دانشجویان بین‌المللی است (Payne, 2019). برقراری گفتگوی ۲ + ۲ در سطح وزیر خارجه و دفاع، تدوین استراتژی اقتصاد هند تا سال ۲۰۳۵ و ارتقا سطح بالای همکاری نظامی، زمینه همکاری‌های آن‌ها را فراهم کرده است (Ministry of External Affairs India, 2019). علاوه بر این، استرالیا برای جلب رضایت از شرکای خود در آسیای جنوب شرقی، بر مرکزیت آسه‌آن در هند و اقیانوس آرام تأکید کرده است.

۲-۴. هندوستان

اختلافات مرزی هند و چین از ماه ژوئن ۲۰۲۰ بالاگرفته است و با وجود مذاکره در سطح وزیران و فرماندهان نظامی، پیشرفت محسوسی در جهت حل اختلافات مرزی حاصل نشده است. این عوامل باعث شده تصدیق موقعیت دهلی‌نو در گروه راحت به نظر برسد (Ministry of External Affairs India, 2020). در دهلی‌نو نگرانی‌های استراتژیکی فزاینده‌ای در مورد افزایش حضور پکن در جنوب آسیا و هند - آرام وجود دارد. چین تلاش کرده است تا با پیچیده کردن فضای امنیت داخلی خود، بلندپروازی‌های جاه‌طلبانه هند را خنثی کند، این کشور از پاکستان در استفاده از گروه‌های نیابتی - تروریستی علیه هند حمایت می‌کند و خود نیز گروه‌های تجزیه‌طلب گوناگونی را در شمال شرقی هند ساخته و مورد حمایت قرار می‌دهد (Acharyya, 2016). پکن همچنین به خنثی کردن اقدامات دهلی‌نو در سازمان‌های مهم بین‌المللی مانند شورای امنیت سازمان ملل و گروه تأمین‌کنندگان هسته‌ای ادامه می‌دهد.

۴-۱-۲. ساختن رشته مرواریدها

کارشناسان هندی هنگام ارزیابی تلاش‌های چین برای ایجاد نفوذ در اقیانوس هند به شواهد ملموس برای اثبات نظریه «رشته مروارید» در همسایگی دریایی خود اشاره می‌کنند (Khurana, 2018:39). طی چند سال گذشته، به‌ویژه از زمان آغاز پروژه کمربند و جاده، این نگرانی‌ها افزایش مضاعفی یافته است. نیروی دریایی هند در آخرین مانور دریایی خود، تحت عنوان استراتژی دریایی هند، تأکید زیادی بر لزوم حفظ مسیرهای تجاری و انرژی، حفظ آزادی دریانوردی و تقویت قوانین بین‌المللی حاکم بر دریاهای دور، از جمله کنوانسیون حقوق دریایی سازمان ملل دارد.

این توجه مجدد به حفظ باز بودن خطوط دریایی ارتباطی در همسایگی هند تا حد زیادی به تحولات در محیط ژئواستراتژیک آن مربوط می‌شود، که نیاز به همکاری با سایر کشورها را برای رقابت با چین و تلاش‌های این کشور برای تغییر شکل نظم

منطقه‌ای ضروری ساخته است و کشورهایی مانند هند را در شرایطی قرار داده که باید با یک رقیب مهم همچون چین مقابله کنند (Ministry of Defence India, 2015). از زمان انتخاب شی جین پینگ به ریاست جمهوری چین در سال ۲۰۱۳ و پس از آن ساخت جزایر مصنوعی در دریای چین جنوبی و نظامی سازی آبراه‌های مهم این کشور، نگرانی‌های بیشتری درباره تأثیر چین بر ثبات منطقه به وجود آمده است. افزایش نفوذ چین در مناطق اصلی مورد توجه دریایی هند در آسیای جنوبی و اقیانوس هند و اقیانوس آرام در سال‌های اخیر، نگرانی‌های دهلی‌نو را افزایش داده است. دهلی‌نو همیشه نسبت به همکاری همه‌جانبه زمینی و هوایی بین چین و پاکستان که هدف آن مهار استراتژیک هند است، نگران است و با راه‌اندازی کریدور اقتصادی چین و پاکستان (سی پیک) در سال ۲۰۱۳ نگرانی‌های هند بسیار شدت یافته است (Small, 2018: 25). با توجه به هزینه‌های سنگین اجرای این پروژه که قسمتی از پروژه کمربند - راه محسوب می‌شود و عدم توانایی پاکستان در پرداخت این هزینه‌ها، از نگاه هند روشن است که سرمایه‌گذاری ۶۲ میلیارد دلاری در کریدور چین - پاکستان، باهدف ژئواستراتژیک افزایش حضور چین در اقیانوس هند برای مقابله با هند است (Garlick, 2019: 533). کلید این جاه‌طلبی استراتژیک چین، ساخت بندر گوادر با مهندسی چینی در کنار دریای عمان در استان بلوچستان پاکستان است. بندری که به‌عنوان یک قطب مهم تجاری شناخته می‌شود، اما از نظر هندی‌ها از جهت اقتصادی چندان مقرون به‌صرفه نیست و (Bhandari and Agarwal, 2018) و بیشتر می‌تواند توسط نیروی دریایی چین برای افزایش حضور زیردریایی‌های این کشور در منطقه مورد استفاده قرار گیرد. این امر به پکن امکان غلبه بر معضلات تنگه مالاگا را می‌دهد. وابستگی شدید چین به تنگه باریک مالاگا که از طریق آن بخش عمده‌ای از تجارت این کشور با دنیای خارج انجام می‌شود، می‌تواند در صورت محاصره دریایی یا جنگ محدود با آمریکا و متحدانش، برای چین چالش جدی ایجاد کنند. به عنوان مثال آن‌ها می‌توانند با کنترل این تنگه امنیت انرژی چین را به خطر بیندازند، بنابراین چین با حضور در گوادر به دنبال پیشگیری از وقوع این چالش است. این امر همچنین باعث تقویت قابلیت‌های پاکستان در جنگ دریایی با

هند نیز می‌شود و به‌طور بالقوه اهمیت بنادر اصلی در سواحل غربی هند را به خطر می‌اندازد، چیزی که اصلاً مورد خوشایند هند نیست (Rehman, 2019).

یکی دیگر از زمینه‌های نگرانی‌های عمیق هند، دستیابی چین به اکثریت سهام بندر «هامبانوتا» سریلانکا در همسایگی هند با حق اجاره عملیاتی ۹۹ ساله است. اگرچه نیروی دریایی چین توافقنامه‌ای با «کلمبو» برای استقرار نیروهای خود در هامبانوتا ندارد، اما جنبه تجاری ضعیف بندر ابهاماتی را در مورد اهداف چین ایجاد می‌کند. نگرانی‌های مشابه دام بدهی همچین در مورد «کیائوکفیو»، یک بندر دریایی عمیق در ایالت راخین میانمار است که در آن کنسرسیومی به رهبری شرکت دولتی چین اکثریت سهام آن را داراست، که موجب نگرانی هند شده است (Chau, 2019). ترس از بحران بازپرداخت در مالدیو نیز نگرانی زیادی به وجود آورده است، بطوریکه بنا به گفته رئیس‌جمهور پیشین این کشور «محمد نشید»، این جزیره کوچک بدهی سرسام‌آور ۳.۴ میلیارد دلار به چین را تجربه می‌کند. در دوران «عبدالله یامین» رئیس‌جمهور کنونی، هنگامی که بدهی‌های این کشور بیشتر شد، ماله نه تنها با یک معامله تجارت انحرافی و چندین پروژه زیربنایی باقیمت گزاف به نفع پکن وارد مذاکره گردید، بلکه جزیره «فیدهو فینولهو»^۱ را نیز به توسعه دهندگان چینی اجاره داد که این اقدام باعث ایجاد سوطن و نگرانی شدید در هند شده است (Rajagopalan, 2018).

از نگاه هند، پیوند چین با پاکستان فراتر از سرمایه‌گذاری‌های استراتژیک این کشور در پاکستان است، این پیوند، دارای پیامدهای امنیتی داخلی برای هند است که خود را در نبرد با تروریسم در کشمیر نشان داده است. پس از حمله تروریستی «پولوآما» توسط جیش محمد مورد حمایت پاکستان در فوریه ۲۰۱۹، چین به عنوان عضو دائمی شورای امنیت، از حق وتو استفاده کرد تا اسلام‌آباد را از هرگونه مسئولیتی معاف کند. چین همچنین بجای حمایت از اقدامات بین‌المللی علیه افزایش نگرانی‌ها در قبال ترورها در جنوب آسیا، به‌ویژه پس از بمب‌گذاری‌های عیدپاک سال ۲۰۱۹ سریلانکا، نام «مسعود ازهر» رئیس جیش محمد را از فهرست تروریست‌های جهانی اعلام‌شده توسط شورای

1. Finolhu

2. Pulwama

امنیت با استفاده از حق وتوی خود خارج نمود (Bhattacharya, 2019). از دیدگاه هند، چین علاوه بر سیاست دوگانه خود در مورد تروریسم، نه تنها از تروریست‌هایی که به هند در مورد کشمیر آسیب می‌رسانند بلکه از درگیری کشمیر و اتحاد با پاکستان به‌عنوان سپری برای جلوگیری از جاه‌طلبی‌های بزرگ منطقه‌ای هند استفاده می‌کند (Bhatt, 2019). از نگاه دهلی‌نو، چین وارد یک بازی تبهکارانه با پاکستان در کشمیری شده است که هند آن را جزئی از خاک خود می‌داند. کریدور اقتصادی پاکستان-چین (سی پیک) که از کشمیر اشغال‌شده توسط پاکستان عبور می‌کند، نه تنها حاکمیت هند را نقض می‌کند، بلکه به پکن اجازه می‌دهد زیرساخت‌های حیاتی در آنجا ایجاد کند که در صورت درگیری بین هند و پاکستان بتواند نیروهای چینی را برای کمک به اسلام‌آباد بسیج کند. بنابر ادعای دهلی‌نو، چین عامدانه لغو وضعیت خودمختاری جامو و کشمیر توسط هند و مسئله کشمیر را به‌طور گسترده‌ای بین‌المللی کرده است (Roche, 2020). پکن از گروه‌های تجزیه‌طلبی که در شمال شرق هند مانند «جبهه آزادی‌بخش ملی متحد غرب آسیای جنوب غربی» و «ارتش آزادی‌بخش خلق مانپور» فعالیت می‌کنند، پشتیبانی می‌کند. رهبران شورشیان جدایی‌طلب هند مانند «پارش باروا» از «جبهه آزادی‌بخش متحد آسام» از درون خاک چین علیه هند فعالیت می‌کنند و گروه‌هایی مانند «شورای ملی سوسیالیست ناگالند» تسلیحات چینی دریافت می‌کنند. از دیدگاه دهلی‌نو این خصوصیات تهاجمی چین است که دهلی‌نو را وادار ساخته که برای مدیریت و کنترل آن به سمت ائتلاف کواد سوق داده شود (Ministry of External Affairs India, 2020). پس از سال‌ها عدم اعتماد متقابل، هند و ایالات متحده با برقراری یک گفتگوی استراتژیک سطح ۲ + ۲ و تقویت قابلیت همکاری از طریق تمرینات دوجانبه و توافق‌نامه‌های تأمین و ارتباطات و تدارکات، یکدیگر را به‌عنوان هم‌پیمانان طبیعی در ایندو-پاسیفیک معرفی می‌کنند. دو کشور همچنین تلاش کرده‌اند تا با تقویت همکاری در اقیانوس هند غربی، منطقه‌ای که در استراتژی امنیت دریایی هند به‌عنوان یک حوزه مهم تعریف شده است، هماهنگی بیشتری داشته باشند. هند همکاری خود را با فرماندهی هند و اقیانوس آرام، مرکزی و آفریقایی ایالات متحده افزایش داده است (Ministry of

Defence, India, 2019. بنا به گفته پنتاگون استراتژی تعریف‌شده از «کالیفرنیا تا کلیمانجارو» از ایندو-پاسیفیک ایالات متحده اکنون بسیار شبیه تعریف هند از استراتژی خود در این منطقه است (Chellaney, 2020). هند همچنین با برقراری گفتگوهای ۲+۲ در سطح وزیران خارجه و دفاع، افزایش تعداد تمرینات نظامی دوجانبه و همکاری در زمینه توسعه زیرساخت‌ها، روابط خود را با ژاپن تقویت کرده است و روابط خود با استرالیا را به سطح همکاری جامع راهبردی ارتقاء داده است (Farrell, 2020)؛ بنابراین تجدید علاقه هند به کواد ناشی از میل این کشور به کسب حمایت بین‌المللی و ایجاد نیرویی قدرتمند به منظور دفاع از تمامیت ارضی خود در برابر چین است.

۵. ژاپن

کواد در واقع ایده شینزو آبه، نخست‌وزیر سابق ژاپن است. آبه پیشنهاد کرده بود که با توجه به حضور نیروی دریایی چین در دریای چین جنوبی و تبدیل عملی آن به دریاچه پکن و حضور نظامی چین در اطراف جزایر سنکاکو، نیاز جمعی به مسئولیت‌پذیری بیشتر به عنوان حافظ آزادی ناوبری در ایندو-پاسیفیک را در قبال اقدامات چین ضرورت دانست (Zakowski, 2018: 12). در سند ۲۰۱۹ دفاعی ژاپن، با تأکید شدید بر گسترش توانایی‌های دفاعی چین در فضا، فضای مجازی و طیف الکترومغناطیسی و افزایش فعالیت‌های نظامی در منطقه ایندو-پاسیفیک اشاره شده است. در سیاست رسمی اتخاذ شده ژاپن قاطعانه هند - آرام را به عنوان یک منطقه مهم با اولویت بالا ذکر کرده است. توکیو در مقابله با کمربند-راه، کمک‌های توسعه‌ای، زیرساخت‌های باکیفیت و فرصت‌های تجاری و سرمایه‌گذاری را به کشورهای دیگر به گونه‌ای که به مالکیت آن‌ها احترام گذاشته شود پیشنهاد می‌دهد. ژاپن با نگرانی‌های دریایی زیادی در اطراف خود توسط چین مواجه است. همچنین توکیو و پکن یک تاریخ سراسر دشوار و پرحادثه را با یکدیگر پشت سر نهاده‌اند و اکنون برای ژاپن همان رقیب تاریخی در حال شکل دادن به یک نظم آسیایی برخلاف منافع ملی این کشور است (Johnston, 2019). چین از زمان تصویب قانون دریای سرزمینی خود در سال ۱۹۹۲ که در آن جزایر خالی از سکنه تحت کنترل ژاپن را به عنوان جزایر متعلق به خود اعلام داشته است، سعی در تغییر وضعیت ژئوپلیتیکی دریای چین شرقی دارد. تنش‌ها در این منطقه دریایی از سال ۲۰۰۸ که کشتی‌های نظارتی چینی

برای اولین بار به آب‌های اطراف جزیره سنکاکو حمله کردند، در حال افزایش است. در سال ۲۰۱۳، چین حریم هوایی بالای سنکاکو را در حریم منطقه شناسایی پدافند هوایی خود قرارداد. از آن زمان، استفاده چین از تاکتیک‌های نظامی در منطقه خاکستری و جنگ ترکیبی برای نفوذ در دریای چین شرقی توسط گارد ساحلی، کشتی‌های نیروی دریایی و نیروی هوایی و تمرینات نظامی، نگرانی ژاپنی‌ها را افزایش داده است. توکیو ابراز نگرانی کرده است که چین با افزایش سریع توانایی‌های نیروی دریایی و هوایی خود، در تلاش است تا پیشرفت خود را در دریای چین شرقی، دریای ژاپن و اقیانوس آرام عادی کند و ژاپن را محاصره کند (White Paper 2019:7).

طی چند سال گذشته، وضعیت در دریای چین جنوبی نیز با فعالیت‌های احیای زمین و نظامی سازی جزایر توسط چین بدتر شده است. ژاپن دریای چین جنوبی را شاه‌کلید اصلی امنیت خود می‌داند زیرا در آن خطوط حیاتی دریایی ژاپن قرار دارد که برای سلامت اقتصادی و تجاری آن کشور بسیار ضروری است. همچنین، این نگرانی وجود دارد که ادعاهای نظامی چین در منطقه منجر به درگیری در جنوب شرقی آسیا شود (Satoru, 2015:3). نگرانی در مورد غیرقابل پیش‌بینی بودن سیاست خارجی ایالات متحده و تعهد به منطقه مورد مناقشه نیز برای ژاپن نگران‌کننده است، زیرا عدم تعهد آمریکا باعث خواهد شد که تعادل نظامی در این آبراه مهم به نفع چین به هم بخورد؛ بنابراین حضور داشتن ایالات متحده در منطقه برای حفظ تعادل قدرت در منطقه، اهمیت قابل توجهی برای توکیو دارد. در این راستا ژاپن خواهان شکل گرفتن هرچه سریع‌تر اتحاد چهارجانبه با حضور ایالات متحده است.

نگرانی دیگر ژاپن ماده ۹ قانون اساسی این کشور است که آن را از جنگ و حفظ یک نیروی نظامی بزرگ منع کرده است. این بند قانون اساسی تاکنون مانع از آن شده است که ژاپن هرگونه توانایی تهاجمی داشته باشد و باید به‌عنوان متحد متقابل و مکمل ایالات متحده عمل کند (White Paper, 2019: 259). (ماده ۹، ماده‌ای از پیمان امنیتی بین ایالات متحده و ژاپن است که با اعطای حق استفاده از خاک ژاپن برای اهداف نظامی، امنیت ژاپن را تضمین می‌کند، اکنون ایالات متحده در تلاش است تا وضع موجود را تغییر دهد) (Sieg, 2019)؛ بنابراین، با توجه به رهبری متعهد به کار سخت و تا زمان اصلاح ساختار امنیتی ژاپن برای ورود به یک محیط پرچالش، اتحاد کواد به این کشور کمک

می‌کند تا بتواند نگرانی‌های امنیتی‌اش را تا زمان اصلاح ماده ۹ برطرف کند و نیز به‌عنوان وسیله‌ای برای بازدارندگی علیه چین مفید باشد. افزایش تنش‌ها در دریای شرق چین و ترس از محاصره توسط چین، ژاپن را به سمت اتحاد کواد سوق داده است. یک کواد توسعه‌یافته نه تنها توسعه‌طلبی چین را زیر ذره‌بین قرار می‌دهد بلکه همچنین راستی آزمایی و جدیت سیاست ایالات‌متحده در مورد منطقه را نیز مورد آزمایش قرار می‌دهد و در پرتو این دو اقدام نگرانی ژاپن را نیز فرومی‌نشانند. از دیدگاه توکیو این اقدامات پکن هست که ژاپن را وادار ساخته که یک بازنگری دوباره در سیاست‌های خود در این حوزه به عمل آورد.

۶. ایالات متحده

از نگاه ایالات‌متحده، در حال حاضر چین به‌صراحت به‌عنوان تهدید اصلی برای این کشور و نظم جهانی شناخته می‌شود و از سیاست‌های تهاجمی سوداگرایانه چین، نقض حقوق بشر در سین کیانگ و تبت، از بین بردن دموکراسی در هنگ‌کنگ رقابت ناسالم تجاری با ایالات‌متحده، پیشی گرفتن تولید ناخالص داخلی چین از این کشور (نرخ رشد تولید ناخالص داخلی چین در سال ۲۰۲۱، ۸/۰۲٪ بالاتر از ۵/۹۷٪ ایالات متحده است) (IMF, 2021) و وضعیت نظامی آن در ایندو-پاسیفیک، به‌عنوان تهدیدات چین علیه نظم جهانی یاد می‌کند. به طوری که برخورد با چین از پشتیبانی بالای هر دو حزب برخوردار گردیده است (Pew, 2019). در سال ۲۰۱۱، هیلاری کلینتون، وزیر امور خارجه پیشین، بر ضرورت تغییر منابع و اولویت‌های ایالات‌متحده از خاورمیانه به جغرافیای مهم و در حال ظهور که به گفته وی از شبه‌قاره هند تا سواحل غربی قاره آمریکا امتداد دارد و بعداً به‌عنوان ایندو-پاسیفیک معروف شد تأکید کرد. این چرخش به سمت شرق آسیا منجر به تعمیق اتحاد با ژاپن، استرالیا، تایلند و کره جنوبی و تقویت روابط با شرکای در حال ظهور مانند هند، اندونزی، نیوزیلند، سنگاپور و ویتنام شد. اولین راهبرد امنیتی ملی دولت آمریکا که در دسامبر ۲۰۱۷ منتشر شد، چین تجدیدنظرطلب را به‌عنوان بزرگ‌ترین تهدید استراتژیک برای ایالات‌متحده معرفی و ایده‌ای را مطرح کرد که چین دیگر به‌عنوان یک شریک منحصربه‌فرد آمریکا در نظر گرفته نمی‌شود، ترامپ در اوایل سال ۲۰۱۸ طیفی از تعرفه‌های جدید علیه واردات فولاد از چین وضع کرد و خواستار کاهش حداقل

۱۰۰ میلیارد دلاری کسری تجاری دوجانبه شد. پکن نیز با وجود خطر بروز جنگ تجاری تعرفه‌هایی را بر کالاهای ایالات متحده وضع کرد (US Department of Defense, 2018). وزارت دفاع آمریکا چندین روند را شناسایی کرده است که نشان می‌دهد چین «دوره فرصت استراتژیک^۱» دو دهه‌ای، جایی که چین بر رشد داخلی متمرکز بود و از نظر بین‌المللی پایین‌تر از آمریکا داشت را اکنون پشت سر گذاشته و خود را برای نفوذ در خارج از مرزهای خود آماده می‌کند. برخلاف دیگر اعضای کواد، ایالات متحده با چالش مستقیم نفوذ چین در خارج از مرزهای این کشور مواجه هست، ایالات متحده خود را در رقابت استراتژیک با چینی می‌بیند که هژمونی جهانی ایالات متحده را به چالش کشیده است. چین با به‌کارگیری تاکتیک‌های منطقه خاکستری و انعطاف‌پذیری اقتصادی و دیپلماتیک خود از طریق ابتکار کم‌رند-راه برای دستیابی به اهداف استراتژیک، نفوذ زیادی پیدا کرده است. توانایی‌های رو به رشد ارتش چین، دستیابی به منافع در خارج از کشور و ابتکار عمل نظامی و غیرنظامی پکن برای تولید فناوری دفاعی، اهداف چین در ساخت آسیای یک‌قطبی را پیش می‌برد و ایالات متحده را در سطح جهانی به چالش می‌کشد. وزارت دفاع آمریکا همچنین سیاست‌هایی مانند «ساخت چین ۲۰۲۵» را اقدامات مخفی کارانه و ناعادلانه برای جمع‌آوری ثروت می‌داند (US Department of Defense, 2019). همچنین عملیاتی تأثیرگذار در مقیاس بزرگ باهدف تضعیف دموکراسی‌ها در حال انجام هست و چین از طریق سیاست خارجی فعال خود از این اقدامات استراتژیک حمایت می‌کند. از دید ایالات متحده، چین در هیچ‌کجای دیگر دنیا از این ابزارها برای پیشبرد نفوذ خود، به‌اندازه حوزه ایندو-پاسیفیک استفاده نکرده است و اقدامات چین کاملاً با منافع آینده ایالات متحده در تضاد بوده است، زیرا بیشترین سهم از تولید ناخالص داخلی جهانی، شلوغ‌ترین مسیرهای تجاری که منافع واشنگتن را تأمین می‌کنند در این منطقه قرار دارند (Lange, 2018). برجسته کردن خط‌مشی تهدید چین برای منافع آمریکا چالشی است که پیش روی نظم کنونی جهانی آمریکا ساخت قرار دارد، این نظم که در دوره پس از جنگ جهانی دوم در نتیجه تلاش‌های ایالات متحده برای ساخت مجموعه‌ای از نهادها و سازوکارهای حاکم برای ایجاد ثبات در نظام بین‌الملل

1. period of strategic opportunity
2. Made in China 2025

تأسیس شد، به هژمونی آمریکا و حفظ آن کمک می‌کند. اکنون این ساختار به‌وسیله قدرت در حال ظهور چین که خواهان تغییر آن است به چالش کشیده شده است. اتصال و پویایی ایندو-پاسیفیک نیز نتیجه همین نظم جهانی آمریکایی است که برای حفظ منافع و همکاری بین کشورهای کواد در منطقه مهم است؛ بنابراین ایالات متحده از تسلط چین بر ایندو-پاسیفیک هراس دارد و آن را خطری بزرگ برای ارزش‌ها و منافع خود می‌پندارد. مقامات آمریکایی ادعا می‌کنند در عین حال که چین نقطه قابل توجهی برای همگرایی در بین چهار کشور کواد است، در همان حال نیز تأکید می‌کنند که ارزش‌هایی که خواهان یک ایندو-پاسیفیک آزاد و باز هستند نیز عاملی برای وحدت در کواد می‌باشند، بنابراین واضح است که در مورد لزوم برخورد با چین توافق نظر قاطعی وجود دارد.

۱-۶. کواد و سیاست خاورمیانه‌ای آمریکا

عنصر اصلی در مفهوم «ایندو پاسیفیک آزاد و باز» ظهور هند و آسیای جنوبی به‌عنوان یک منطقه مهم استراتژیک است که آمریکا را مجاب کرده سیاستی منسجم در قبال این منطقه اتخاذ کند (McGrath, 2019). وزارت خارجه آمریکا تلاش دارد تا هند را به‌صورت جدی‌تری در ابتکارات منطقه‌ای وارد کند و می‌خواهد این کار را از طریق طرح همکاری نزدیک‌تر میان ژاپن، استرالیا و هند به‌عنوان یک گروه متشکل از چهار عضو کواد انجام دهد و از طریق وارد کردن هند به معادلات موازنه بخش در مقابل چین، در کنار ائتلاف‌های منطقه‌ای به مهار این ابرقدرت در حال ظهور بپردازد. سیاست مهار این کشور دارای ابعاد مختلف اقتصادی، سیاسی، نظامی در سطوح مختلف منطقه‌ای و بین‌المللی هست. ناظرانی که اقدامات آمریکا را در این راستا رصد می‌کنند، استدلال می‌کنند که سیاست خارجی ایالات متحده اکنون در حال تغییر از خاورمیانه به سمت منطقه ایندو-پاسیفیک است (Desai, 2019). این تحلیل‌ها بیشتر بر اساس تصمیم ایالات متحده برای خلاص شدن از جنگ‌ها در خاورمیانه، به‌ویژه در سوریه و افغانستان است و ایالات متحده در تغییر اولویت‌های استراتژیک خود از خاورمیانه به ایندو-پاسیفیک تغییر بی‌سابقه‌ای را تجربه می‌کند. ارزیابی‌ها در این راستا است که تنش‌های اخیر در منطقه خاورمیانه و بحث در مورد خروج ایالات متحده از این منطقه سبب افزایش نگرانی‌ها از بازگشت دوباره بی‌ثباتی‌ها شده است. بر اساس این استدلال‌ها، منافع ایالات متحده در خاورمیانه با توجه به

اینکه این کشور اعلام کرده که اولاً در مورد منابع تأمین انرژی به خودکفایی رسیده است و دیگر نیاز چندانی به نفت خاورمیانه ندارد و دوم داعش را در آنجا شکست داده است و سوم اینکه اسرائیل، به‌عنوان متحد آمریکا قدرت اصلی نظامی در منطقه است و با برقراری روابط با کشورهای عربی در قالب پیمان آبراهام بسیار کمتر از قبل در معرض خطر است، (Chellaney, 2020) هرچند خصومت ایالات متحده در قبال ایران، عدم بینش استراتژیک آن در برابر سوریه و طالبان افغان مورد حمایت پاکستان و ادامه درگیری‌ها در یمن همچنان خروج آن کشور را از منطقه به عقب می‌اندازد) بیرون کشیدن نیروهای آمریکایی از جنگ در خاورمیانه، به ایالات متحده این امکان را می‌دهد تا توجه خود را به صحنه استراتژیک ایندو-پاسیفیک معطوف کند و این عمل منجر به تعهد بیشتر ایالات متحده در جهت حفظ نظم کنونی جهانی خواهد شد؛ نظمی که خود این کشور در برقراری و پایداری آن نقش اصلی را به عهده داشته است. اگر آمریکا در چرخش به سمت شرق ناکام باشد و چین خلأهای بالقوه موجود در هند - آرام را پرکند، این امر می‌تواند به کاهش نسبی قدرت جهانی ایالات متحده بینجامد و ضربه‌ای به توانایی بازدارندگی این کشور به‌ویژه در مقابل چین وارد کند.

۷. موضع ایران در قبال کواد

منافع امنیت ملی ایران به روابط آن با ایالات متحده به‌شدت گره‌خورده است. سه عامل اولویت‌های امنیت ملی ایران را ایجاد کرده است: انقلاب ۱۹۷۹، سیاست خارجی ایران در برابر اسرائیل و حملات ۱۱ سپتامبر. این‌ها باعث شده است که ایالات متحده به‌طور فزاینده‌ای سیاست‌های ناسازگار و خشن را در رابطه با ایران اتخاذ کند، از جمله تحریم‌های شدیدی که رشد اقتصادی و نظامی ایران را به میزان قابل توجهی کاهش داده است. نه تنها ایالات متحده با حضور نظامی قابل توجه در ترکیه، عراق و خلیج فارس یک دشمن همه‌جانبه است، بلکه دارای قابلیت‌های موشکی و هسته‌ای فراتر از انتظار است که امنیت ایران را تهدید می‌کند. ایران همچنین با انبوهی از تهدیدات منطقه‌ای از کشورهای متوسط تا کوچک متحد آمریکا در منطقه مواجه است (Brendon, 2021). محیط منطقه‌ای «آناشیک» ایران همه اجزای یک کابوس استراتژیک را دارد: از یک طرف همسایگانی با نگرش‌های خصمانه، غیردوستانه یا در بهترین حالت فرصت‌طلبانه دارد و از سوی دیگر

بدون اتحاد با قدرت‌های بزرگ و رویارویی ۴۰ ساله با بزرگ‌ترین ابرقدرت تاریخ به حیات خود ادامه می‌دهد. در منطقه جنگ‌زده خاورمیانه (۵ جنگ بزرگ در کمتر از ۲۵ سال)، منطقه‌ای سرشار از مناقشات قومی-سرزمینی، ایران در مرزهای خود با یک جنبش فرا منطقه‌ای غالب وهابی-سلفی که از نظر ایدئولوژی و سیاسی، ایران و منطقه را با تهدید روبرو می‌کند مواجه است. ایران در «مرکز غیرقابل کنترل» سیاست جهانی پس از جنگ سرد و پس از ۱۱ سپتامبر قرار دارد (US Senate, 2003). ایران رویکرد «خودیاری» را در سیاست خارجی در پیش گرفته و به دنبال هم‌سویی‌های راهبردی با هر کشوری فارغ از اینکه در کجا قرار دارد است. این بدان معناست که تهران فعالانه با کشورهای دارای روابط متخاصم با واشنگتن در تعامل است تا تهدیدات امنیتی پایداری را که ایالات متحده بر دوش آن گذاشته است را کاهش دهد. محور «حلقه طلایی» ایران، پاکستان، روسیه و چین ممکن است یکی از این پیشنهادها باشد. در نهایت این اتحاد می‌تواند یک بلوک مهم ضد ایالات متحده در سراسر اوراسیا تشکیل دهد و در این فرآیند، ایران را از نظر استراتژیک، نظامی، سیاسی و اقتصادی تقویت کند (Saleh & Yazdanshenas, 2020). با این حال، ایران با همه این کشورها به جز چین دارای منافع متضادی دارد، و چین به مراتب مرتبط‌ترین و مفیدترین آن‌ها برای تهران است، به‌ویژه به این دلیل که چین ایران را به‌عنوان مهم‌ترین شریک تجاری و منبع هیدروکربن خود در خاورمیانه می‌داند. برای پکن، ایران یکی از راه‌های اصلی برای خروج از استراتژی مهار است که آمریکا اخیراً در مقابل ایران در پیش گرفته است. بر این اساس، چین برای تنوع بخشیدن به عرضه انرژی خود به ایران متکی است. انجام این کار به واردات نفت چین کمک می‌کند تا با عبور کمتر از تنگه مالاگا که تحت کنترل متحدان آمریکا در جنوب شرقی آسیا است، جلوگیری کند. چین قصد دارد با اطمینان از اتصال جریان گاز ایران به خطوط لوله از طریق بندر گوادر (بخشی از کریدور اقتصادی چین و پاکستان (سیپک) که بخشی از پروژه کمربند-راه چین است، بر این منحصه استراتژیک غلبه کند. این به‌نوبه خود همچنین آمادگی چین را برای سرمایه‌گذاری در توسعه چابهار، بندر جنوب شرقی ایران که در حال ساخت است و پکن می‌تواند از آنجا به افغانستان، آسیای مرکزی و روسیه نیز دسترسی داشته باشد، نشان می‌دهد. برای ایران، کمربند-راه نشان‌دهنده یک فرصت است، آن‌هم در زمانی که قدرت‌های غربی از سرمایه‌گذاری بسیار موردنیاز و فناوری پیشرفته برای توسعه

زیرساخت‌های نفت و گاز و ظرفیت حمل‌ونقل خودداری می‌کنند (Belt and Road News, 2019). پکن ممکن است از وارد شدن به درگیری‌های منطقه‌ای و پیچیده محتاط باشد، اما منافعش در یک سطح با تهران همسو است: این کشور در ایجاد روابط قوی‌تر با ایران تلاش می‌کند تا از واشنگتن انتقاد کند. سند مهم نشان‌دهنده این موضوع، مشارکت استراتژیک ۲۵ ساله امضا شده بین ایران و چین در اواسط سال ۲۰۲۰ است که بر امنیت تأکید می‌کند و بر برنامه‌های بلندمدت انتقال تسلیحات پکن به ایران، مانند توسعه موشک‌های ضد کشتی دوربرد و خرید جت‌های جنگنده چنگ دو جی ۱۰ تأکید می‌کند.

ایران تمایل چندانی به کاهش قدرت چین ندارد. از آنجایی که ایران به چین متکی است و انتظاری جز رویارویی از ایالات متحده ندارد، کواد و کواد پلاس حتی با توجه به وعده‌اش برای یکپارچه‌سازی زنجیره‌های تأمین بین کشورهای غیر چهارگانه مانند کره جنوبی و ویتنام، علاقه چندانی به ایران ندارد. برای مثال، پیشنهاد کمک کواد منجر به کمک به ایران برای مقابله با کووید-۱۹ یا یک بیماری همه‌گیر در آینده نخواهد بود که این مسئله موضع ناسازگارانه واشنگتن را در قبال تهران نشان می‌دهد. ولی ایران به راحتی کمک چین را برای کیت‌های آزمایش و سایر تجهیزات پزشکی پذیرفت (Gupta and Singh, 2020). علاوه بر این، کواد به‌عنوان یک پلت فرم سازمانی غیررسمی توسط ایالات متحده در مذاکرات آینده با ایران مورد استفاده قرار نخواهد گرفت، زیرا تهران رویکرد خود در قبال واشنگتن را در قالب گروه ۱+۴ ترجیح می‌دهد. ایران دیدگاه‌های کواد و گسترده‌تر شدن حوزه هند - اقیانوس آرام را نادیده می‌گیرد و آن‌ها را اسب‌های تروآی ایالات متحده برای تقویت بیشتر قدرت این کشور در سراسر جهان و محدود کردن قدرت کشورهایمانند ایران و چین می‌داند؛ زیرا کواد تحت رهبری آمریکا، طراحی و اجرا می‌شود، بنابراین آن را در تضاد با اهداف استراتژیک ایران می‌داند. ایران کواد را به واکنش افراطی کشورهای چهارگانه به اقدامات چین در جنوب اقیانوس آرام و کپی‌برداری از کمربند-راه پکن، البته در مقیاس کوچک‌تر و بدون ارائه چیز جدیدی تفسیر می‌کند (Brandon, 2021)؛ بنابراین ایران مایل نیست چین به عنوان قدرت بزرگ و شریک اقتصادی و امنیتی اصلی آن، توسط کواد محدود شود و کواد نیز ایران را تهدیدی علیه خود می‌داند. از دیدگاه پکن نیز تهران میتواند به نوعی با این کشور در مقابله با کواد همراهی داشته باشد زیرا جاه طلبی‌های تهران برای دستیابی به قدرت منطقه‌ای، آمریکا

را درگیر خاورمیانه می‌کند و از تمرکز کامل واشنگتن در ابعاد نظامی، دیپلماتیک و اقتصادی به حوزه هند و اقیانوس آرام جلوگیری می‌کند که برای منافع ملی چین بسیار حیاتی است. همچنین از دید پکن درگیری‌های طولانی مدت خاورمیانه و مناقشه طولانی مدت ایران و آمریکا مانع تعهد و تمرکز واشنگتن به منطقه ایندوپاسیفیک می‌شود (Liming 2020:13). دخالت عمیق تر واشنگتن در خاورمیانه برای پکن مطلوب است و سبب میشود از توانایی واشنگتن برای جلب توجه و فشار بر چین کاسته شود. اقدامات نظامی ایران نیز از تمرکز بیشتر ارتش آمریکا بر ایندوپاسیفیک جلوگیری می‌کند (Alterman, 2019:5). بنابراین اقدامات تهران ایالات متحده را تحت فشار قرار می‌دهد تا به نقش خود به عنوان ضامن امنیت منطقه ای ادامه دهد و به پکن اجازه می‌دهد از حضور نظامی ایالات متحده در منطقه خلیج فارس و خاورمیانه در جهت تامین امنیت انرژی خود آزادانه استفاده کند.

نتیجه‌گیری

توازن قدرت در ایندو-پاسیفیک دستخوش تغییر قابل توجهی شده است زیرا کشورهای خارج از منطقه شروع به حضور دائمی در آن می‌کنند. در ۱۰ سال گذشته، بزرگ‌ترین تغییر، تشدید فعالیت‌های دریایی چین در این منطقه بوده است، چین از طریق بررسی‌های هیدروگرافی در مناطق انحصاری اقتصادی کشورهای ساحلی، استقرار فزاینده زیردریایی‌ها و زیردریایی‌های بدون سرنشین و استقرار اولین تأسیسات نظامی خارج از کشور آن در جیبوتی آغازگر حضور بزرگ‌تر نیروی دریایی چین در سراسر اقیانوس هند شده است، که بررسی دقیق نیت و رفتار چین ضروری است. چین مدعی است که فعالیت‌های دریایی اش عادی و معقول است و به بقیه جهان اطمینان می‌دهد که به دنبال هژمونی نخواهد بود. درس‌های شکست شوروی به دلیل توجه بیش از حد در صدور کمونیسم در سطح جهان برای همه اعضای حزب کمونیست چین روشن است. آنچه چین به دنبال آن است، پیگیری منافع ملی از طریق اقدامات مداوم و تبدیل شدن به کشور مسلط در اقیانوس هند و اقیانوس آرام است. شکل هژمونی احتمالی چین نوعی هژمونی چینی با ویژگی‌های سوسیالیستی است. بحران کووید-۱۹ به سه دلیل این احتمال را بیشتر کرده است. اول، تغییر اساسی در مرکز ثقل جهان از منطقه یورو-آتلانتیک به منطقه ایندو-پاسیفیک سریع‌تر

از آنچه غرب برای آن برنامه‌ریزی کرده بود رخ داده است و چین بازیگر اصلی این درام است. دوم، انتظارات یک دهه پیش مبنی بر اینکه موازنه قدرت بین چین و ایالات متحده احتمالاً حداقل در نیمه اول قرن جاری به‌طور قطعی به نفع آمریکا باقی می‌ماند، درست از کار در نیامده است. چین نه تنها عزم خود را برای به چالش کشیدن قدرت آمریکا در اقیانوس هند و اقیانوس آرام نشان داده است، بلکه در حال ایجاد ظرفیت برای ختنی کردن برتری دریایی آمریکا در غرب اقیانوس آرام است و بعید است که دیگر آمریکا بتواند چین را در زنجیره اول و دوم در اقیانوس آرام محصور کند. سوم اینکه این کشور در حال ساختن یک جهان موازی در تجارت، فناوری و مالی است که به‌طور انتخابی آسیب‌پذیری‌های خود را در برابر هژمونی آمریکا کاهش می‌دهد. رفتار بین‌المللی چین در سال کووید-۱۹ باعث نگرانی کشورهای پیرامونی و نزدیک اقیانوس هند و اقیانوسیه می‌شود. چین از جامعه آینده مشترک برای بشریت و همکاری برد-برد صحبت می‌کند، سیاست موازنه قدرت را بازی می‌کند و به‌گونه‌ای عمل می‌کند که در شرایط نامطلوب از دیگران سوءاستفاده کند. هدف چین این است که برتری خود را در زمینه‌های فناوری تولیدی، شبکه‌های تجاری و گزینه‌های تأمین مالی به‌گونه‌ای که رقابت را از بین ببرد، تثبیت کند. ابتکار یک کمربند و یک جاده در حال ایجاد یک سیستم چین محور از مشخصات، استانداردها، هنجارها و مقررات است که به نفع فناوری و خدمات چین است تا دیگران را کنار بگذارد.

چین در تلاش است تا ثبات هژمونیک خود را در منطقه برقرار کند. هر فعالیتی که در اقیانوس هند و اقیانوس آرام رخ می‌دهد اکنون تحت الشعاع حضور چین قرار دارد. رفتار قاطعانه چین در اقیانوس هند و اقیانوس آرام، ساخت جزایر آن، نصب ابزارهای نظامی پیشرفته و غیره نشان می‌دهد که چین به‌عنوان یک هژمون قهری عمل می‌کند، اگرچه به نظر نمی‌رسد که خیلی زود بتواند جایگاه ایالات متحده را در صحنه سیاست جهانی تسخیر کند، اما یک چیز ثابت شده است که چین مایل به سازش در هند و اقیانوس آرام نیست و مایل به تغییر پویایی سیاست منطقه‌ای برای حفاظت از منافع اصلی خود است.

از نگاه هژمونیک، ظهور یک هژمون جدید تنها زمانی امکان‌پذیر است که هژمون مستقر در حال افول باشد. می‌توان گفت که هژمون مستقر اگرچه روبه‌زوال است، اما پتانسیل کامل برای غلبه بر آن را دارد و چین در موقعیتی نیست که هژمون جهانی شود تا

شرایط خود را در جهان دیکته کند. دو دولت متوالی ایالات متحده سیاست‌های بسیار فعالانه‌ای از جمله استراتژی هند و اقیانوس آرام ایالات متحده (کواد) را برای تضمین هژمونی ایالات متحده با مهار چین ارائه کرده‌اند. یکی از ویژگی‌های اصلی استراتژی هند و اقیانوس آرام ایالات متحده استفاده از یک قدرت در حال ظهور (هند) برای کمک به محدود کردن یک قدرت در حال ظهور دیگر (چین) است.

با تجزیه و تحلیل بحث در استرالیا، هند، ژاپن و ایالات متحده در مورد کواد، مشخص می‌شود که با قدرت گرفتن بیشتر چین، تهدیدهای ناشی از آن کشور برای نظم جهانی شدیدتر شده و کشورهای کواد را به هم نزدیک کرده است. اقداماتی مانند، دادن اطلاعات غلط و گمراه‌کننده چین برای فریب جهانی درباره فعالیت‌های اقتصادی خود، وضعیت تهاجمی چین در تنگه تایوان، دریا‌های جنوب و شرق چین و پنهان‌کاری عجیب در جریان بحران بیماری کووید ۱۹ بار دیگر نشان داد که هدف پکن تغییر قواعد بازی است. افزایش همکاری در طیف وسیعی از بخش‌ها نه تنها برای مقابله با طیف گسترده‌ای از چالش‌ها و فرصت‌ها در منطقه هندو اقیانوس آرام مهم خواهد بود، بلکه کواد را به مکانیزم قوی‌تری برای هماهنگی سیاست‌های اعضا تبدیل خواهد کرد. کواد می‌تواند در تأمین اعتبار برای پروژه‌های رشد اقتصاد دریایی در منطقه نقش مهمی داشته باشد.

در ارتباط با نظر ایران در مورد کواد باید اشاره کرد که ایران تمایلی ندارد که چین به عنوان یک قدرت بزرگ و شریک اصلی اقتصادی و امنیتی ایران با کواد محدود شود؛ بنابراین، ایران نگران ایجاد شبکه روابط نزدیک‌تر بین دولت‌های چهارگانه است. از دید تهران استرالیا به عنوان یک پادوی آمریکایی محسوب می‌شود و تعامل نزدیک‌تر واشنگتن با ژاپن را با ناخوشایندی می‌نگرند؛ اما مهم‌تر از همه این دوستی پیوسته رو به رشد واشنگتن با هند است که بیش از همه تهران را نگران می‌کند. حتی روابط کاری هند و ژاپن و حتی روابط گرم با این دو با ایران بعید است که منجر به تعامل تهران با کواد شود.

منابع

سازمند، بهاره و فرهادی، زینب. (۱۳۹۸). «متغیرهای منطقه‌ای اثرگذار بر تحولات امنیتی ژاپن: ۱۹۴۵-۲۰۱۹»، *فصلنامه ژئوپلیتیک*، دوره ۱۷، شماره ۱، صص ۸۳-۵۷.

- جمشیدی، محمد و یزدان‌شناس، زکیه. (۱۳۹۹). «نظریه چرخه قدرت و تحولات قدرت ایالات متحده؛ بستری برای تحلیل رفتار سیاست خارجی»، *فصلنامه ژئوپلیتیک*، دوره ۱۶، شماره ۵۹، پاییز ۱۳۹۹، صص ۸۲-۵۲.
- موسوی، مسعود و منفرد، قاسم. (۱۳۹۸). مقاله‌ای تحت عنوان «نئوجکسونیسم؛ الگوی سیاست خارجی آمریکا در دوران دونالد ترامپ»، *فصلنامه ژئوپلیتیک*، دوره ۱۵، شماره ۵۳ - شماره پیاپی ۵۳، بهار ۱۳۹۸، صص ۱۷۹-۱۴۶.
- محمدی، حمید و ضرغامی، ایراهیم. (۱۳۹۸). «واکاوی دلایل تمرکز آمریکا به سمت آسیا - پاسیفیک»، *فصلنامه ژئوپلیتیک*، دوره ۱۵، شماره ۵۴ - شماره پیاپی ۵۴، تابستان ۱۳۹۸، صص ۱۹۵-۱۷۳.
- Abe, Shinzo. (2007). "Confluence of the Two Seas," Speech by Shinzo Abe, Prime Minister of Japan, **Parliament of the Republic of India**, New Delhi, Aug 22, 2007.
- Acharyya, Kangkan. (2016). "Is China launching a proxy war? Leaked IB report on North East India raises new questions," Firstpost, October 20, 2016, available at: <https://www.firstpost.com/world/is-china-launchinga-proxy-war-leaked-ib-report-on-north-east-india-raises-newquestions-3062508.html> (Accessed on 12 Jan 2021).
- Alterman, Jon. (2019). "Chinese and Russian Influence in the Middle East" Jon written testimony for the House **Foreign Affairs Subcommittee on the Middle East**, North Africa, and International Terrorism, Hearing on Chinese and Russian Influence in the Middle East, May 9, 2019, 5.
- Babones, S. (2019). "The China Student Boom and the Risks It Poses to Australian Universities," China and Free Societies, Analysis Paper 5, The **Centre for Independent Studies**, August 2019, Available at: <https://www.cis.org.au/app/uploads/2019/08/ap5.pdf> (Accessed on 1 March 2020).
- Belt and Road News. (2019). "Iran turns to China & India in the Face of US Sanctions," **Belt and Road News**, 27 December 2019, available at: <https://www.beltandroad.news> (Accessed on 11 May 2021).
- Bhandari, A, and Agarwal, A. (2018). "Gwadar: trade hub or military asset?," **Gateway House**, May 14, 2018, available at: <https://www.gatewayhouse.in/cpec-gwadar-trade-or-military/> (accessed on 12 June 2021).
- Bhattacharya (2019). "China's vulnerability to terrorism behind its support for Azhar ban," **Institute for defence Studies and**

- Analysis**, May 6, 2019. available at: <https://idsa.in/idsacomments/china-vulnerability-to-terrorism-abhattacharya-060519>.
- Bhatt, Pooja (2019). "Revisiting China's Kashmir Policy", ORF Issue Brief No.326, **Observer Research Foundation**, November 2019, <https://www.orfonline.org/research/revisiting-chinas-kashmir-policy-58128/>(accessed on 25Jan2021).
- Blumenthal, Dan (2020). "Economic Coercion as a Tool in China's Grand Strategy," Statement before the **Senate Committee on Foreign Relations Subcommittee on East Asia, the Pacific**, and International Cybersecurity Policy, July 24, 2018, available at: <https://www.foreign.senate>.
- Brendon Cannon (2021). "The Middle East and the Quad Plus" **Journal of Indo-Pacific Affairs**, vol3.no.5.
- Chau, Thompson (2019). "China-led port project inches ahead in Myanmar," **Asia Times**, Jul 15, 2019, available at: <https://www.asiatimes.com>.
- Chellaney, B (2020). "Iran could derail Trump's Indo-Pacific strategy," **Hindustan Times**, 3 January 2020, available at: <https://www.hindustantimes.com>.
- Chellaney, Brahma. (2020). "America's Debilitating Middle-East Obsession," **Project Syndicate**, January 23, 2020, <https://www.project-syndicate.org/-2020-01>.
- Copp, Tara (2018). "INDOPACOM, it is: US Pacific Command gets renamed," **Military Times**, May 30, 2018, <https://www.militarytimes.com/news/your-military/2018/05/30/indopacom-it-ispacificcommand-gets-renamed/>.
- Cox, M. (1997). **The reluctant sheriff: The United States after the Cold War**. Oxford University Press.
- Davis, Malcolm (2019). "Forward defence in depth for Australia," **Strategic Insights** 139, ASPI, June 2019.
- Desai, Meghnad (2019). "Trump: Return to (Classic) US Isolationism," **The Globalist**, October 26, 2019, <https://www.theglobalist.com/donaldtrump-isolationism-syria-war-nato-defense/>.
- Earl, Greg (2019). "Economic diplomacy: China dependency and a notable departure," **Lowy Institute**, August 15, 2019, <https://www.lowyinstitute.org/the-interpreter/economic-diplomacy-china>.
- Farrell, Barry (2020). "Australia-India relations and the Indo-Pacific postCOVID-19," **ORF**, May 15, 2020.
- Garlick, Jeremy (2018). "Deconstructing the China-Pakistan Economic Corridor: Pipe Dreams Versus Geopolitical Realities". **Journal of Contemporary China** 27, no 112, (2018): 519-533.

- Gupta Megha and Mansheetal Singh (2020). "COVID-19: China's 'Health Silk Road' diplomacy in Iran and Turkey," **Observer Research Foundation** (ORF), 13 April 2020, <https://www.orfonline.org/>.
- Hamilton, Clive (2018). "Australia's Fight Against Chinese Political Interference," **Foreign Affairs**, July 26, 2018, <https://www.foreignaffairs.com>.
- International Monetary Fund** (2021). "Projected GDP Ranking", <https://statisticstimes.com/economy/projected-world-gdp-ranking.php>.
- Johnston, Eric (2019). "Abe clears decks for debate on amending Japan's Constitution," **Japan Times**, October 3, 2019, <https://www.japantimes.co.jp/news/2019/10/03/national/politics-diplomacy/abe-clears-decks-debate-amending-constitution/>.
- Jyotsna, Mehra (2020). "The Australia-India-Japan-US Quadrilateral: Dissecting the China Factor", **Observer Research Foundation**, ORF Ocatonal Paper, 264.
- Khurana (2018). Gurpreet "China's 'String of Pearls' in the Indian Ocean and Its Security Implications," **Strategic Analysis** 32, no.1: 1-39.
- Lange Katie. (2018). "What Is the National Defense Strategy?," <https://www.defense.gov/Explore/Features/story/Article/1656414/whatis-the-national-defense-strategy/>.
- Liming, Hua (2020). "The Iran Nuclear Issue and China's Middle East Diplomacy (伊朗核问题与中国中东外交)," **Arab World Studies** 6(November 2014): 13–15.
- McGrath, Bryan (2019). "American Sea Power in the Indo-Pacific" in *Strategies for the Indo-Pacific: Perceptions of the U.S. and Like-Minded Countries*, edited by Satoru Nagao, 19, **Washington DC: HudsonInstitute**.
- Medeiros, Evan. S. (2010). "Strategic hedging and the future of Asia pacific stability," *The Washington Quarterly* 29, no 1 (January 2010):145n167<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1162/016366005774859724>.
- Mearsheimer, J. J. (2001). **The tragedy of great power politics**. WW Norton & Company.
- Ministry of External Affairs. (2019). **Government of India** "India-AustraliaJapan-United States Consultations," May 2019, https://mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/31403/IndiaAustraliaJapanUnited_States_Consultations.
- Ministry of Defence, Government of India (2019). "2019 **Year End Review**," December 27, 2019, <https://pib.gov.in/PressReleasePage.aspx?PRID=1597842>.

- Ministry of External Affairs**, Government of India (2020). "Joint Statement on a Comprehensive Strategic Partnership between Republic of India and Australia," June 4, 2020.
- Ministry of External Affairs**, Government of India (2019). "India-Australia Foreign and Defence Secretaries' Dialogue (2+2)," December 2019, <https://www.mea.gov.in/press-releases.htm?dtl/32178/indiaaustralia+foreign+and+defence+secretaries+dialogue+2432>.
- Ministry of Foreign Affairs, Government of Japan** (2019). "Towards a Free and Open Indo Pacific," November 2019, <https://www.mofa.go.jp/files/000407643.pdf>.
- Ministry of Defence** (Navy) Integrated Headquarters (2015). "Ensuring Secure Seas: Indian Maritime Security Strategy 2015," p.6.
- Morrison, Scott (2019). "Lowy Lecture 'In Our Interest'," Speech, **Sydney Town Hall**, October 3, 2019.
- Packham, Colin (2019). "Exclusive: Australia concluded China was behind hack on parliament, political parties — sources," **Reuters**, September 16, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-australia-chinacyber-exclusive-idUSKBN1W00VF>.
- Pompeo, Michael (2020). "U.S. Position on Maritime Claims in the South China Sea," July 13, 2020, <https://www.state.gov/u-s-position-on-maritime-claims-in-the-south-china-sea/>.
- Parameswaran, Prashanth (2020). "Chinese Survey Vessel Incident Puts Malaysia's South China Sea Approach Under Scrutiny," **China Brief** 20, no. 8 (2020), **Jamestown**, <https://jamestown.org/program/chinese-survey-vessel-incident-puts-malysias-south-china-sea-approach-under-scrutiny/>.
- Payne, Marise (2019). "Address to the Raisina Dialogue," **Speech by Marise Payne**, New Delhi, January 9, 2019, <https://www.foreignminister.gov.au/minister/marise-payne/speech/address-raisina-dialogue>.
- Pew Research Center**. (2019). "Changing views of global threats," **US Politics & Policy**, July 30, 2019, <https://www.people-press.org/2019/07/30/climate-change-and-russia-are-partisan-flashpoints-in-public-views-of-global-threats/>.
- Qian, Jinghua (2019). "Call out China's meddling, but the yellow-peril alarm at 'Chinese influence' is racist," **The Sydney Morning Herald**, September 14, 2019, <https://www.smh.com.au/national/call-out-china-s-meddling-but-the-yellow-peril-alarm-at-chinese-influence-is-racist-20190913-p52r0e.html>.
- Raman, B (2019). "China's interest is Our Interest," **Rediff**, August 19, 2007, <https://www.rediff.com/news/2007/aug/19raman.htm>.

۱۷۶

پژوهش‌های
روابط بین‌الملل

فصلنامه

پژوهش‌های

روابط بین‌الملل،

دوره (سال) ۱۱،

شماره ۳، پیاپی

۴۲، پاییز ۱۴۰۰

- Rajagopalan, Pillai (2018). "India and the Maldives: Back on track?" **Observer Research Foundation**, November 30, 2018, <https://www.orfonline.org/research/india-and-the-maldives-back-ontrack-45884/>.
- Roche, Elizabeth (2020). "Kashmir may be back at the UN table as China pushes for debate," **Live Mint**, January 15, 2020, <https://www.livemint.com/news/india/kashmir-may-be-back-at-the-un-table-as-china-pushes-for-debate-11579110778123.html>.
- Saleh, Alam and Zakiyeh Yazdanshenas (2020). "Iran's Pact with China Is Bad News for the West," **Foreign Policy**, 9 August 2020, <https://foreignpolicy.com/>.
- Satoru Nagao (2015). "Japan, the United States, and India as Key Balancers in Asia", **Strategic Japan Working Papers**, CSIS, 2015.
- Sieg, Linda (2019). "Trump's criticism of U.S.-Japan security pact could be headache for Abe," **Reuters**, July 1, 2019, <https://www.reuters.com/article/us-japan-usa-security-analysis/trumps-criticism-of-us-japan-security-pact-could-be-headache-for-abe-idUSKCN1TW1XH>.
- Shelton, Tracey (2019). "China is not the only trading partner targeted by US President Donald Trump's trade wars," **ABC News**, July 6, 2019, <https://www.abc.net.au/news/2019-07-06/donald-trump-tradewar-targets-around-the-world/11273818>.
- Shorten, Bill (2018). "The Foreign Policy of the Next Labour Government," **Speech by Bill Shorten MP**, October 29, 2018, <https://www.lowyinstitute.org/publications/foreign-policy-next-laborgovernment>.
- Small, Andrew (2018). *China-Pakistan Axis*, (UK: **C Hurst & Co Publishers Ltd**, 2018).
- The **White House**, Government of USA (2020). "Remarks by President Trump and Prime Minister Modi of India in Joint Press Statement," February 25, 2020, <https://www.whitehouse.gov/briefingsstatements/remarks-president-trump-prime-minister-modi-india-joint-press-statement-2/>.
- Uren, David (2007). "China emerges as our biggest trade partner," **The Australian**, May 5, 2007.
- US Department of State** (2019). "US-Australia-India-Japan Consultations (The Quad)," November 4, 2019, <https://www.state.gov/u-s-australia-india-japan-consultations-the-quad-2/>.
- US Department of State** (2007). "Media Roundtable in Singapore," December 3, 2007, <https://2001-2009.state.gov/p/us/rm/2007/96058.htm>.

- US Department of Defense** (2018). "National Defense Strategy of The United States of America," 2018, <https://dod.defense.gov/Portals/1/Documents/pubs/2018-National-Defense-Strategy-Summary.pdf>.
- US Department of Defense**, (2019). "Military and Security Developments Involving the People's Republic of China 2019," Annual Report to Congress, January 2019, <https://media.defense.gov/REPORT.pdf>.
- US Senate** (2003). "the Senate Foreign Relations Committee Hearing: Iran", Security Threats and U.S. Policy, 28 October 2003, <https://www.iranwatch.org/>.
- White Paper Department of Defence, Government of Australia (2016). "2016 Defence **White Paper**," 68-71.
- White Paper (2019). "Defense of Japan: **Defense White Paper** 2019," 7.
- Worthington, Brett (2020). "Australia-India relations more important than ever as coronavirus slashes **Chinese trade**, **Trade Minister** warns," ABC News, February 27, 2020, <https://www.abc.net.au/news/2020-02-26/coronavirus-reinforces-need-to-diversify-fromchina/12004086>.
- Zakowski, Karol Beata Bochorodycz and Marcin Socha (2018). "Japan's Foreign Policy Making," **Springer Nature**, p.122, 2018.

۱۷۸

پژوهش‌های
روابط بین‌الملل

فصلنامه

پژوهش‌های

روابط بین‌الملل،

دوره (سال) ۱۱،

شماره ۳، پیاپی

۴۲، پاییز ۱۴۰۰

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی